

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,
The Journal of Social Sciences Institute
Yıl/Year: 2018 – Sonbahar / Autumn
Sayı/Issue: 41 - Sayfa / Page: 245-262
ISSN: 1302-6879 VAN/TURKEY

Makale Bilgisi / Article Info
Geliş/Received: 12.07.2018 Kabul/Accepted: 11.08.2018
Araştırma Makalesi / Research Article

**VAN İLİNDEKİ SERBEST MUHASEBECİ MALİ
MÜŞAVİRLERİN TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI
VE TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI
HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE DÜŞÜNCELERİ**

***THE KNOWLEDGE LEVELS AND OPINIONS OF CERTIFIED
PUBLIC ACCOUNTANTS
IN VAN PROVINCE ABOUT TURKEY ACCOUNTING AND
FINANCIAL REPORTING STANDARDS***

Dr. Öğr. Gör. Murat KARA
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Gevaş Meslek Yüksekokulu
karamurat_4401@hotmail.com

Öz

TMS/TFRS, Türkiye’de Türkçeye çevrilerek aynen uygulanmaktadır. Bu standartlar, 09.07.2009 ve 16.05.2005 tarihlerinde yayımlanmıştır. 14.02.2011 tarih ve 27846 Sayılı Resmi Gazete’de 6102 Sayılı TTK’nın 88. Maddesi’ne göre, Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanması zorunlu olduğundan TFRS’lerin önemi artmaktadır. Tekdüzen muhasebe sistemini bilen muhasebe meslek mensupları, TMS/TFRS ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu nedenle TFRS’yi uygulayan muhasebe meslek mensuplarının bu konudaki bilgi düzeyleri ve düşünceleri önemlidir. Muhasebe meslek mensuplarının standartlarla ilgili yeterli bilgi düzeyine ve alt yapıya sahip olması gerekmektedir.

TMS/TFRS ile ilgili düzenlemeler devlet ile mükellef arasında köprü vazifesi gören, aynı zamanda uygulayıcı konumunda bulunan muhasebe meslek mensuplarını çok yakından etkilemiştir. Bu nedenle söz konusu düzenlemeler karşısında Van ilindeki meslek mensuplarının genel görüşlerini almak amacıyla bir araştırma yapılmıştır.

Çalışmanın amacı, Van’da faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal

Raporlama Standartları (TFRS) hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşüncelerini tespit etmektir. Anket, Van ilindeki SMMM Odası'na kayıtlı 83 muhasebe meslek mensubu üzerinde uygulanmaktadır. Hazırlanan anket formu ile yüz yüze anket yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe meslek mensupları, TMS, TFRS.

Abstract

TMS / TFRS has been translated into Turkish and is exactly applied in Turkey. These standards were published on 09.07.2009 and 16.05.2005. According to 88th article of TTK numbered 6102 in the Official Gazette dated 14.02.2011 and numbered 27846, TFRS's importance has been increasing because Turkish Accounting Standards are obligatory to be applied. Accounting professionals who are familiar to the Uniform Accounting System face with TMS / TFRS. For this reason, knowledge levels and opinions of Accounting Professionals who apply TFRS are important. Professional accountants need to be well-informed about the standards and have a good background.

Regulations related to TMS / TFRS have closely influenced the accounting professionals who have been not only bridges between state and tax payers but also practitioners. For this reason, the study was conducted in order to get the general opinions of the professions in Van about mentioned regulations.

The aim of this study is to determine the levels of knowledge and opinions of professional accountants acting in Van Province about Accounting Standards (TMS) and Turkey Financial Reporting Standards (TFRS). The questionnaire is applied to 83 professional accountants registered in SMMM chamber in Van province. A face-to-face survey was conducted with the prepared questionnaires.

Keywords: Certified public accountant- CPA, TMS, TFRS.

1.Giriş

Muhasebe, bir iktisadi birimin, oluşum aşamasından itibaren sahip olduğu tüm varlıklar ve bu varlıkların kaynakları yönüyle izleyen, süreçte meydana gelen etkileşimlere bağlı olarak gerçekleşen varlık, kaynak değişimlerinin niteliğine göre söz konusu iktisadi birimin finansal durumu, faaliyetlerindeki performansı ve nakit akımlarının yanı sıra türlü sayısal (istatistiki) ve sayısal olmayan bilgi üreten bir bilgi sistemidir. Muhasebe meslek mensubu ise, kavramsal olarak muhasebe mesleğini düzenleyici otorite tarafından verilmiş bir ruhsat dâhilinde gerçekleştiren muhasebecileri ifade etmektedir. Muhasebe meslek mensubunun bir bilgi sistemi olarak muhasebedeki yeri ise sistemin işleyişi aşamasındadır. Muhasebe meslek mensubu olmak dünyanın hemen her yerinde; en az lisans düzeyinde öğrenimine sahip olmayı, mesleğe giriş ve yeterliliğin kazanılması noktasında mesleki birçok alanında dâhil olduğu sınavlarda başarılı olmayı, mesleğe

başlanılmasının ardından da hayat boyu öğrenme (sürekli eğitim) kapsamında güncel kalmayı gerektirir. Muhasebe mesleği, diğer meslekler gibi özü itibarıyla ilgi, bilgi, nizam ve dikkat gereksinimi yüksek olan bir meslektir. Öyle ki, teorik olarak meslek mensubu için “gözden kaçmış” gibi bir savunma biçimi dahi söz konusu değildir. Örneğin finansal raporlamanın gerçekleşmesine müteakip bir maddi duran varlığın ekonomik ömrünü 10 yıl olarak dikkate alması gereken muhasebecinin, 5 yıl olarak dikkate aldığını fark etmesi küçük bir hata olarak görülebilir. Ancak bu küçük hatanın dahi üçüncü kişilerce bilinmesi durumunda, finansal tablolarda sunulan bilginin kalitesi (niteliksel özelliklerden gerçeğe uygun gösterim) üzerine düşüreceği şüphe kaçınılmaz olmaktadır. Bu bağlamda muhasebe bilgi sisteminin işleyişinde sistem kadar sistemin arayüzü olan muhasebe meslek mensupları da büyük önem taşımaktadır. Başka bir ifadeyle sistemin işlerliğini mükemmel kılabilen olanda, işlemez kılabilen olanda arayüz konumunda olan muhasebe meslek mensuplarıdır (Bengü v.d.,2014:161-175).

Son yıllarda küreselleşmenin yaygınlaşması ile birlikte ekonomik sınırlar ortadan kalkmış uluslararası işletmelerin ve yatırımcıların sayıları artmış bulunmaktadır. Bu nedenle doğru ve tek tip bilgiye olan ihtiyaç artmış bulunmaktadır (Karapınar, 2007: 1). Ayrıca ekonomik sınırların ortadan kalkmasıyla birlikte uluslararası para akışının kolaylıkla sağlanabilmesi için farklı ülkelerin birbirinden farklı muhasebe sistemlerinin bulunmaması gerekmektedir. Diğer taraftan uluslararası işletmelerin farklı ülkelerdeki şubeleri arasında da tek tip bir muhasebe sisteminin bulunması da işletmelere kolaylık sağlamaktadır. Bu nedenle tüm işletmelerin uygulayacağı tek bir muhasebe sisteminin varlığı; uluslararası işlemlerin hızını arttırmakta, mali tablolarda şeffaflığı arttırmakta ve denetim işlemlerini de kolaylaştırmaktadır (Tetik ; Demirel, 2002: 186).

Öte yandan muhasebe evrensel bir meslektir. Fakat muhasebenin evrenselliği, bir ülkede yetişen muhasebecinin, başka bir ülkede de mesleğini icra edebilmesi için yeterli değildir. Nitekim ülkeler arasında yerel muhasebe uygulamaları bakımından çeşitli farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Muhasebe ve finansal raporlama sistemleri ile finansal raporlamaya yön veren esaslar bakımından ülkeler arasındaki farklılıkların nedenleri, ülkelerin muhasebe uygulamasına etki eden faktörler ile açıklanmaktadır. Choi ve Meek (2008), ülkeler arasındaki bu farklılıkları; geçerli muhasebe esasları ve muhasebe uygulamaları üzerinde etkili olduğunu ileri sürdükleri birçok faktör arasındaki karmaşık etkileşime bağlamaktadır. Onlara göre, bir ülkedeki geçerli muhasebe esasları ve bu esaslar doğrultusunda

şekillenen uygulamalar üzerinde önemli ölçüde etkili olan başlıca faktörler; o ülkedeki finans kaynakları, hukuk sistemi, vergilendirme politikaları, politik ve ekonomik ilişkiler, enflasyon, ekonomik gelişmişlik düzeyi, öğrenim düzeyi ve kültürdür. Benzer şekilde, işletmelerdeki hakim ortaklık yapıları ve buna bağlı olarak öne çıkan finansman tercihleri, muhasebe mesleğinin gelişmişlik düzeyi, muhasebe bilgileri kullananlarının eğitim düzeyi, bilgi ihtiyaçlarının düzeyi gibi faktörlerde ülkenin gelişmişliğiyle de bağlantılı olarak farklılığa neden olmaktadır.

Ülkeler arasında farklılığa neden olan bu faktörler özü itibariyle ülkenin sosyolojik, ekonomik ve kültürel birikimleri ile de ilişkilendirilebilir. Fakat globalleşen ve ticaret hacmi yükselen dünya düzeninde birçok alanda olduğu gibi muhasebede (finansal raporlamada) de ortak bir dilin tesis edilmesi gerekliliği doğmuştur. Görece daha dar ve basit ilkeler bütününden oluşan ulusal ölçekli muhasebe usul ve esaslarının yerini ayrıntılı ilkeler bütünü olan uluslararası standartlar almıştır. Bu dönüşüm sadece içeriğin değişimi ile değil, muhasebeye yön veren esaslarda paradigmaların da değişimi biçiminde olmuştur. Muhasebe meslek mensupları ise kendi dinamiklerine uygun olarak en azından meslek çevresini etkileyen bu dönüşüme adapte olma zorunluluğunu kabullenmek zorunda kalmıştır (Bengü v.d.,2014:161-175).

Dünya çapında kullanılacak tek bir finansal raporlama setinin oluşturulması sonucunda şu yararları sıralamıştır (Sayar, 2008:29):

- Şirketler açısından farklı muhasebe uygulamalarından doğan ek maliyetlerin ortadan kalkması,
- Şirketlerin yabancı sermaye piyasalarına daha kolay girme şansı elde etmeleri,
- Yatırımcılar ve borç verenler açısından yatırımların taşıdığı riskler nedeniyle oluşan maliyetlerin azalması ile şeffaflıkta ve anlaşılabilirlikte artışın sağlanması ile şirket performans değerlendirmesi ve karşılaştırılmasının kolaylaşması,
- Mali piyasalarda fon toplamayı ve borçlanmayı hedefleyen Şirketlerin finansal tablolarını ilgili ülke uygulamasına dönüştürme zorunluluklarının azalması,
- Sermaye piyasaları düzenlemelerinin daha kolay yapılmasıdır.

Dünyada tek bir muhasebe dilinin ve finansal raporlama sisteminin kullanımı, uluslararası fon akışını kolaylaştırmakta (Akdoğan, 2012: 30), farklı muhasebe uygulamalarından kaynaklanan ek maliyetlerin ortadan kaldırmakta ve uluslararası sermaye piyasalarına daha kolay girilmesini sağlamaktadır (Sayar, 2008:15). Bu bağlamda Avrupa Birliği 1 Ocak 2005'te Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına

uygulamaya koymuştur (Akbulut; Yanık, 2007: 70). Uluslararası muhasebe standartları, muhasebe bilgilerinin elde edilmesini ve kullanılmasını düzenlemektedir (Erdoğan, 2002: 15). Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu aralarında telif hakkı sözleşmesi imzalanarak Türkçeye çevirdiği 31 adet Türkiye Muhasebe Standartları yayınlanmıştır. Türkiye Muhasebe Standartları, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na görev yetkilerini 2011 yılında bırakmıştır. Böylece KGMSK'ya TMS/TFRS hazırlama ve yayınlama konusunda tek yetkili kurumdur (Cavlak, 2015: 93).

Türkiye'de muhasebe uygulamalarına yön veren yasalar vergi yasaları ve Türk Ticaret Kanunu'dur. AB sürecinde olan ve yasalarını AB normlarına yükseltme çabası içinde bulunan Türkiye'nin mevcut Türk Ticaret Kanunu'nu (TTK) değiştirmesi bir noktada zorunlu olmuştur (Elitaş; İter, 2005: 124). Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Beşinci kısmının VII. Bölümü Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun yetkisinden söz etmekte ve 88. maddede konuyla ilgili düzenlemeler yer almaktadır. 88. maddenin birinci fıkrasına göre "gerçek ve tüzel kişiler gerek ticari defterlerini tutarken, gerekse münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara aynen uymak ve bunları uygulamak zorundadırlar" (TTK Tasarısı Madde 88). 1 Temmuz 2012 itibarıyla yalnızca borsaya kayıtlı olan işletmeler değil, tüm işletmeler UFRS ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulamak zorunda olacaktır.

2.Literatür

Konu ile ilgili olarak yapılan literatür taraması neticesinde çeşitli yıllarda gerçekleştirilmiş olan çalışmalar aşağıda yer almaktadır. Erdoğan ve Dinç(2009), Türkiye genelinde muhasebe meslek mensuplarına yönelik yaptıkları muhasebe standartları hakkındaki bilgi düzeyleri konulu araştırmasında, meslek mensuplarının önemli bir kısmının standartlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündükleri tespit etmişlerdir. Söz konusu çalışmada eğitim düzeyi daha yüksek olan meslek mensupları nispeten daha olumlu düşündükleri ortaya konulmuştur (Erdoğan; Dinç, 2009:168).

Can ve Gör (2011), Ankara ve Çankırı illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkındaki bilgi düzeylerini tespit etmeye yönelik olarak yapmış oldukları

çalışmalarının sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli derecede bilgiye sahip olmakla birlikte sistematik bir eğitime ihtiyaç duyduklarını da saptamışlardır (Can; Gör,2011: 8).

Dinç ve Atabay (2011), çalışmasında Trabzon, Rize ve Giresun illerinde muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdiği bir anket çalışması verileri yer almaktadır. Çalışmada amaç mali müşavirlerin standartlar konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek ve standartların uygulanmasında etkili olması muhtemel faktörleri belirlemek olarak belirtilmiştir. Analiz sonucunda, belirtilen illerde faaliyet gösteren mali müşavirlerin standartlarla ilgili bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, meslek mensuplarının mesleki bilgi ve tecrübelerindeki yükselişin, mesleki beklentilerindeki yükselişin, otoritelerin yapacağı etkinliklerin standartların uygulama başarısını olumlu yönde etkileyeceğinin düşünülmekte olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Dinç ; Atabay, 2011:1-13).

Elitaş, Karakoç ve Özdemir (2011), Afyon, Denizli, Uşak illerinde faaliyette bulunan meslek mensupları ile yapmış oldukları anket çalışması sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgiye sahip olmakla birlikte, eğitime ihtiyaç duyduklarını, verilen eğitimlerin yeterli olmadığını tespit etmişlerdir (Elitaş v.d.,2011:11).

Erol, Atmaca ve Öztürk (2011) çalışmasında Çanakkale ilinde faaliyet gösteren meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirmiş ve mensupların TMS/TFRS'lere yönelik bakış açıları değerlendirilmek istenmiştir. Meslek mensuplarının TMS/TFRS'lerin işletme faaliyetlerine ve mesleki faaliyetlerine olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca meslek mensupları standartların muhasebe uygulamalarının kalite düzeyini artırdığı, finansal tablo ve uygulamalara pozitif katkı sağlanacağı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır (Erol vd., 2011:263).

Özkan ve Özşahin (2012), Kayseri ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması uygulamıştır. Araştırma sonucuna standartların uygulamaya geçmesiyle işletmelerin daha şeffaf raporlama yapacakları, tabloların güvenilirliğinin artacağı, muhasebede dil birliği sağlanacağı, muhasebe mesleğinin öneminin artacağı, is yükünün artacağı ve meslek mensuplarının eğitilmesi gerektiği düşüncelerinde hemfikir olunduğu ortaya konulmuştur (Özkan; Özşahin, 2012: 47-68).

Karabınar, Can ve Kaplan (2012), muhasebe meslek mensuplarının TFRS uygulamasına hazır olup olmadıklarını araştırmak, geçiş sürecinde karşılaşılabilecek sorunlara dikkat çekmek ve bu sorunlar için çözüm önerileri geliştirebilmek amacıyla Sakarya

SMMM Odasına kayıtlı bağımsız çalışan meslek mensupları ile anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Yapılan çalışmanın sonucunda; hem meslek mensuplarının hem de yanlarında çalışan elemanların TFRS konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları, bununla birlikte standartların anlaşılmasının zor ve uygulamasının güç olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır (Karabınar v.d.,2012:112-130).

Köroğlu ve Doğan (2012), Marmaris muhasebe meslek mensuplarının TFRS hakkındaki bilgi düzeylerini saptamak için gerçekleştirdikleri çalışmalarında, meslek mensuplarının TFRS ile ilgili yeterli derecede bilgi sahibi olmadıklarını tespit etmişlerdir (Köroğlu; Doğan,2012:12).

Gemrik vd. (2013) tarafından Bartın ilinde yer alan ve eğitim sürecini tamamlamış muhasebe meslek mensuplarının TMS/TFRS'ye bakış açılarını incelemek amacıyla bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre tespit edilen en önemli sorunun eğitimden kaynaklandığıdır (Gemrik v.d. ,2013:62-73).

Bengü, Özdemir ve Çelik (2014), Niğde de faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye bakış açılarını ve TFRS'den beklentilerini anket çalışması yoluyla ölçmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda, diğerlerine göre daha deneyimli olan muhasebe meslek mensuplarının sık sık güncellemesi yapılan standartlara uyum sürecinde sorunlarla karşılaşabilecekleri ve muhasebe meslek mensuplarının diğer meslek mensupları kadar değer görmediği görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte uygulamada olan mevcut Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Usul Kanunu ve meslekle ilgili yönetmelikleri takip eden meslek mensuplarının yeni uygulamalara ayak uydurmakta zorlandıkları saptanmıştır (Bengü v.d., 2014:161-175).

3.Van İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Türkiye Muhasebe Standartları Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ve Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma

Çalışmanın bu bölümünde muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşüncelerini tespit etmeye yönelik olarak Van'da gerçekleştirilen araştırmaya ilişkin açıklamalarda bulunulacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı, muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları

hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşüncelerini tespit etmektir. Araştırma Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Van ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına uygulanmıştır. Ana kütleye ulaşım olanakları ve analizi yapılabilecek yeterli sayıda örnekleme sahip olan muhasebe meslek mensubunun bulunması nedeniyle araştırma Van ilinde uygulanmıştır. Soru formları Van’da faaliyet gösteren 83 muhasebe meslek mensubu arasından tesadüfi yöntemle seçilmiştir. Bu doğrultuda 22 ifadeden oluşan 83 soru formu araştırma kapsamında değerlendirilmeye alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma anket yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma yapılmadan önce bu alanda yapılmış olan çalışmalar da incelenmiştir. Daha sonra hazırlanan anket, meslek mensuplarına yüz yüze görüşme tekniği ile doldurtularak, araştırmanın temel verilerine ulaşılmıştır.

Anket soruları oluşturulurken daha önce bu alanda yapılmış benzer çalışmalardan faydalanılmıştır (Demir ve Çam,2001:71-79). Ayrıca muhasebe meslek mensuplarıyla yapılan birebir ve yüz yüze görüşmeler de araştırma sürecinde ve anket sorularının hazırlanmasında etkili olmuştur.

Anket yoluyla elde edilen veriler “Excel” paket programından yararlanılarak değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular, yüzdeleriyle birlikte tablolar halinde sunulmuştur.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma ile ilgili olarak öncelikle genel ya da demografik bulgulardan daha sonra ise araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşüncelerine ilişkin bulgulara yer verilecektir.

3.3.1. Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Özellikleri İle İlgili Frekans Analizi Sonuçları

Araştırmaya katılan meslek mensuplarının demografik özelliklerine ait bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanan 6 soru ile analiz edilmiş ve analize ilişkin sonuçlar şöyledir;

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)	Eğitim Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Erkek	78	94	Ortaöğretim	0	0
Bayan	5	6	Lise	8	9,6
Toplam	83	100,0	Ön lisans	11	13,3

Yaş	Frekans (f)	Yüzde (%)		Lisans	51	61,4
18-24	2	2,4		Y. Lisans	13	15,7
25-30	18	21,7		Doktora	0	0
31-40	25	30,1		Toplam	83	100,0
41-50	23	27,7		Mezun Olunan Bölüm	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
51-60	15	18,1		İşletme	66	79,5
Toplam	83	100,0		Kamu Yönetimi	6	7,2
Meslek ile ilgili eğitim alma sıklığı	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>		İktisat	8	9,6
Çok sık	31	37,3		Ekonometri	0	0
Ara sıra	42	50,6		Maliye	3	3,7
Hiç	10	12,1		Diğer	0	0
Toplam	83	100,0		Toplam	83	100,0
Mesleki Faaliyet Yılı	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>				
1-3	9	10,8				
4-6	11	13,3				
7-9	11	13,3				
10-15	22	26,5				
16-19	7	8,4				
20 ve üstü	23	27,7				
Toplam	83	100,0				

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının büyük çoğunluğu erkektir. Tablo 'ya göre meslek mensuplarının yaşları incelendiğinde 31-40 yaş aralığındaki meslek mensuplarının oranı diğer yaş aralıklarına göre yüksektir. Araştırmaya katılan Meslek mensuplarının büyük çoğunluğu genç yaş aralığındadır. Tablo incelendiğinde meslek mensuplarının büyük çoğunluğu meslek ile ilgili eğitimleri ara sıra aldıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan meslek mensuplarının büyük çoğunluğu 10 yıl ve üzeri mesleki faaliyetlerini yerine getirdiği görülmektedir. Tablo incelendiğinde meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu görülmektedir. Meslek mensuplarının büyük çoğunluğu İşletme bölümünden mezun olmuştur.

3.3.2. Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ve Düşünceleri İle İlgili Frekans Analizi Sonuçları

Meslek mensuplarına TMS ve TFRS hakkında bilgi düzeyleri ilgili 16 soru sorulmuş ve verilen seçeneklere göre (kesinlikle

katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılıyorum, kesinlikle katılmıyorum) durumlarını işaretlemeleri istenmiştir. Analize ilişkin sonuçlar şöyledir;

Tablo 2.Meslek Mensuplarının TMS/TFRS Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Durumuna Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS hakkında yeterli bilgiye sahibim.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	14	16,9
Katılıyorum	34	41,0
Kısmen Katılıyorum	23	27,6
Katılmıyorum	11	13,3
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,2
Toplam	83	100,0

Tablo 2 incelendiğinde meslek mensuplarının TMS/TFRS hakkında yeterli bilgiye sahip olma oranı %57,9'dur. Meslek mensuplarının çoğunluğu TMS/TFRS hakkında yeterli bilgiye sahiptir.

Tablo 3.Meslek Mensuplarının TMS/TFRS Hakkında Güncel Gelişmeleri Takip Etmelerine Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS hakkında güncel gelişmeleri takip ederim.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	18	21,7
Katılıyorum	30	36,1
Kısmen Katılıyorum	30	36,1
Katılmıyorum	4	4,9
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,2
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarının çoğunluğu (%57,8) TMS/TFRS hakkında güncel gelişimi takip etmektedir.

Tablo 4.Meslek Mensuplarının TMS/TFRS'yi Kendi Çabaları İle Öğrenebileceklerini Düşünmelerine Göre Sayısal Dağılımı

Muhasebe meslek mensuplarının TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	14	16,9
Katılıyorum	29	34,9
Kısmen Katılıyorum	21	25,3
Katılmıyorum	14	16,9
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,0
Toplam	83	100,0

Tablo incelendiğinde muhasebe meslek mensuplarının TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilme oranı %51,8'dir. Muhasebe meslek

mensuplarının TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünmektedirler.

Tablo 5. Meslek Mensuplarının TMS/TFRS'yi Uygulamanın İş Yükünü Arttıracığı İnanışına Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS'nin uygulanması meslek mensuplarının iş yükünü arttıracaktır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	23	27,7
Katılıyorum	24	28,9
Kısmen Katılıyorum	19	22,9
Katılmıyorum	11	13,3
Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,2
Toplam	83	100,0

Tablo 5 incelendiğinde meslek mensuplarının TMS/TFRS'yi uygulamalarının iş yüklerini arttıracakları görüşü (%56,6) hâkimdir.

Tablo 6. Meslek Odalarının Meslek Mensuplarını TMS/TFRS Hakkında Sürekli Eğitime Tabi Tutmaları Gerekliliğine Göre Sayısal Dağılımı

Meslek odalarının meslek mensuplarını TMS/TFRS hakkında sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	30	36,1
Katılıyorum	31	37,3
Kısmen Katılıyorum	15	18,1
Katılmıyorum	4	4,8
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,7
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarının çoğunluğuna (%73,4) göre meslek odalarının TMS/TFRS hakkında sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.

Tablo 7. Meslek Mensuplarına Göre TÜRMOB Tarafından Verilecek Eğitimler TMS/TFRS'nin Uygulanma Sürecini Kolaylaştıracığı İnanışının Sayısal Dağılımı

TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler TMS/TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	27	32,5
Katılıyorum	38	45,8
Kısmen Katılıyorum	8	9,6
Katılmıyorum	4	4,8
Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,3
Toplam	83	100,0

Tablo incelendiğinde TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler TMS/TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracağı görüşü (%78,3) hakimdir.

Tablo 8. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS'nin Uygulanması Sürecinde Önemli Engel Standartların Karmaşıklığı Olmasının Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS'nin uygulanması sürecinde önemli engel standartların karmaşıklığı olacaktır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	17	20,5
Katılıyorum	22	26,5
Kısmen Katılıyorum	28	33,7
Katılmıyorum	10	12,0
Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,3
Toplam	83	100,0

Tablo 8 incelendiğinde meslek mensuplarına göre TMS/TFRS'nin uygulanması sürecinde önemli engellerden biri standartların karmaşıklığıdır.

Tablo 9. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS'nin Uygulanması Sürecinde Önemli Engel Muhasebe Programlarına Adaptasyon Sürecinde Olmasına Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS'nin uygulanması sürecinde önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	13	15,7
Katılıyorum	35	42,2
Kısmen Katılıyorum	10	12,0
Katılmıyorum	13	15,7
Kesinlikle Katılmıyorum	12	14,4
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarına göre (%57,9) TMS/TFRS'nin uygulanması sürecinde önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecindedir.

Tablo 10. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS'ye Uygun Hazırlanmış Finansal Tabloları Anlamanın Daha Kolay Olacağı İnanışına Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacaktır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	18	21,7
Katılıyorum	35	42,2
Kısmen Katılıyorum	22	26,5
Katılmıyorum	5	6,0

Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,6
Toplam	83	100,0

Tablo incelendiğinde meslek mensuplarının çoğunluğu (%53,9) TMS/TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacağını ifade etmiştir.

Tablo 11. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Finansal Raporlamaya Olan Güveni Artıracağı İnanışına Göre Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS finansal raporlamaya olan güveni artırır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	25	30,1
Katılıyorum	36	43,4
Kısmen Katılıyorum	13	15,7
Katılmıyorum	5	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,8
Toplam	83	100,0

Tablo 11 incelendiğinde meslek mensuplarının çoğunluğuna göre (%73,5) TMS/TFRS finansal raporlamaya olan güveni artıracağı görüşünü hâkimdir.

Tablo 12. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Finansal Raporlamada Standartlaşma Sağlamasının Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS finansal raporlamada standartlaşma sağlar.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	24	28,9
Katılıyorum	37	44,6
Kısmen Katılıyorum	12	14,5
Katılmıyorum	6	7,2
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,8
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarının çoğunluğu (%73,5) TMS/TFRS finansal raporlamada standartlaşma sağladığını ifade etmektedir.

Tablo 13. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Muhasebe Bilgilerine Olan Güveni Arttırmasının Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS muhasebe bilgilerine olan güveni arttırır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	25	30,1
Katılıyorum	41	49,4
Kısmen Katılıyorum	10	12,0
Katılmıyorum	2	2,5
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,0
Toplam	83	100,0

Tablo 13 incelendiğinde meslek mensuplarının çoğunluğu(%79,5) TMS/TFRS'nin muhasebe bilgilerine olan güveni arttıracaklarını ifade etmiştir.

Tablo 14. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Bilgilerin Uluslararası Düzeyde Paylaşımı Sağlamasının Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşımını sağlar.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	22	26,5
Katılıyorum	33	39,8
Kısmen Katılıyorum	16	19,3
Katılmıyorum	8	9,6
Kesinlikle Katılmıyorum	4	4,8
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarına göre (%66,3) TMS/TFRS bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını sağlamaktadır.

Tablo 15. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Kayıt Dışı Ekonomiyi Azaltmasının Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS kayıt dışı ekonomiyi azaltır.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	19	22,9
Katılıyorum	24	28,9
Kısmen Katılıyorum	24	28,9
Katılmıyorum	10	12,0
Kesinlikle Katılmıyorum	6	7,3
Toplam	83	100,0

Tablo 15 incelendiğinde meslek mensuplarının çoğunluğuna (%51,8) göre TMS/TFRS kayıt dışı ekonomiyi azaltır.

Tablo 16. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS İle İlgili Yazılım Desteğinin Gerekmesinin Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS ile ilgili yazılım desteği gereklidir.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	20	24,1
Katılıyorum	37	44,6
Kısmen Katılıyorum	14	16,9
Katılmıyorum	7	8,4
Kesinlikle Katılmıyorum	5	6,0
Toplam	83	100,0

Tablo incelendiğinde meslek mensuplarının çoğunluğu (%68,7) TMS/TFRS ile ilgili yazılım desteği gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 17. Meslek Mensuplarına Göre TMS/TFRS Muhasebe Uygulamalarını Ve Mesleğin Gelişimini Olumlu Etkilemesinin Sayısal Dağılımı

TMS/TFRS muhasebe uygulamalarını ve mesleğin gelişimini olumlu etkilemektedir.	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kesinlikle Katılıyorum	28	33,7
Katılıyorum	33	39,8
Kısmen Katılıyorum	13	15,7
Katılmıyorum	6	7,2
Kesinlikle Katılmıyorum	3	3,6
Toplam	83	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarının çoğunluğu (%72,9) TMS/TFRS muhasebe uygulamalarını ve mesleğin gelişimini olumlu etkilediğini ifade etmiştir.

Sonuç

Van ilinde muhasebe meslek mensuplarına yönelik yapılan anketten elde edilen araştırma ile;

- Araştırmaya katılan meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun erkek olduğu,
- Meslek mensuplarının yaşları incelendiğinde 31-40 yaş aralığındaki meslek mensuplarının oranı diğer yaş aralıklarına göre yüksek ve araştırmaya katılan meslek mensuplarının genç yaş aralığında olduğu,
- Meslek mensuplarının büyük çoğunluğu meslek ile ilgili eğitimleri ara sıra aldıkları,
- Araştırmaya katılan meslek mensuplarının büyük çoğunluğu 10 yıl ve üzeri mesleki faaliyetlerini yerine getirdiği,
- Meslek mensuplarının büyük çoğunluğunun lisans mezunu ve işletme bölümünden mezun olduğu,
- Araştırma ile meslek mensuplarının TMS/TFRS hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları,
- TMS/TFRS hakkında güncel gelişimi takip ettikleri,
- TMS/TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebilecekleri,
- TMS/TFRS'yi uygulamalarının iş yüklerini arttıracakları,
- TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler TMS/TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracağı,
- TMS/TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacağı,
- TMS/TFRS'nin muhasebe bilgilerine olan güveni arttıracığı,

- TMS/TFRS kayıt dışı ekonomiyi azaltacağı TMS/TFRS muhasebe uygulamalarını ve mesleğin gelişimini olumlu etkileyeceği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen araştırma ile sadece Van ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşünceleri analiz edilmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşünceleri ilgili daha geniş katılımlı çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akbulut, Y. Ö. ve Yanık, S. S. (2007). Uluslararası Raporlama Standartlarına Geçişin Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 9(4), 69-98.
- Akdoğan, N. (2012). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İşletmeler Tarafından Uygulanmasının Sağlanmasında Maliye Bakanlığının Tarihi Sorumluluğu. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 30,29-39.
- Bengü, H., Özdemir, F. S. ve Çelik, S. (2014). Niğde İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ampirik Olarak Değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 161-175.
- Can, İ. ve Gör, Y. (2011). Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma: Ankara ve Çankırı İlleri Örneği. *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Eylül, 5. Erişim: <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/3186c.pdf>.
- Cavlak, H. (2015). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim İlişkisi: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Bir Anket Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Choi, F. D.S. ve Meek, G. K. (2008). *International Accounting*. Sixth Edition, New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Demir, M. ve Çam, M. (2006). Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 32,71-79.
- Dinç, E. ve Atabay, E. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS'ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki

- Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma Trabzon Alt Bölgesi Örneği. *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, 5 Ekim, 1-13.
- Elitaş, C. ve İlter, B. (2005). Türk Ticaret Yasa Tasarısına Göre Ticari Defterler. *Mali Çözüm*, Sayı:72,127- 137.
- Elitaş, C., Karakoç, M. ve Özdemir, S. (2011). Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları. *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, 5, Ekim, 1-14.
- Erdoğan, M. ve Dinç, E. (2009). Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:43, Temmuz, 154-169.
- Erol, M., Atmaca, M. ve Öztürk, S. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ölçülmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma. *Muhasebe Bilim Dünyası*, Cilt 13, Sayı:3, Eylül , 225-267.
- Gemrik, S., İdil, Ö. ve Yıldırım, E. (2013). Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS/TFRS'ye Geçiş Süreci: Bartın İli Örneği. MUMEYEK Vakfı Yayını 09. III. Uluslararası Türk Coğrafyasında UFRS Sempozyumu. 07-08 Eylül 2013. Balıkesir/Bildiri Kitabı Tam Metin, 62-73.
- Karapınar, A. (2007). Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi. *Yaklaşım Dergisi*, 173, 39-44.
- Koroğlu, Ç. ve Doğan, C. (2012). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi: Marmaris İlçesi Örneği. *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Aralık, 1-14.
- Özkan, A. ve Özşahin, F. (2012). Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 12, Sayı: 37, Eylül, 47-68.
- Sayar, Z. (2008). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Çağdaş Finansal Raporlama Dünyası: KOBİ Muhasebe Standartları*. Ankara: Tesmer Yayın.
- Tetik, N. ve Demirel, B. (2002). Türkiye'de Kamuyu Aydınlatmaya Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi-II. *Yaklaşım Dergisi*,105-120.

